

М. Г. Чобітько, Т. І. Доцевич. – Черкаси : Брама, 2013. – 216 с.

***КОСТЕНКО Н.І.**, к.пед.н.,
завідувач кафедри соціальних технологій
Вінницького інституту Університету «Україна»*

DOI: 10.58521/978-966-924-433-8-2017-216-92-94

ГУМАНІСТИЧНІ ПРІОРИТЕТИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ

Соціальна робота у закладах інтернатного типу завжди носить гуманістичний характер. Ціннісне ставлення до дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування виступає лейтмотивом усієї соціально-педагогічної діяльності. Робота здебільшого проводиться вихователями і соціальним педагогом, котрий відіграє в таких установах роль матері та батька, до того часу, поки вони самі не підуть у життя. Це дуже клопітка праця. Сферу діяльності складають правовий захист і соціальний, а найголовніше - це виховання таких дітей. Маємо багато літературних прикладів з життя дітей в інтернатних установах. Це і «Педагогічна поема» А.С. Макаренка, повість Н. Сороки-Росінського «Республіка Шкід». У своїй повісті Н. Сорока-Росінський зміг описати життя вихованців у довоєнний період. Він посвятив людей у буденні проблеми дітей, що залишились без батьківського піклування. Ознайомлення з цими творами дозволило глибше зануритися у внутрішній світ вихованців, про глибоко гуманне ставлення педагогів, розумних, відповідальних людей яким доводилося знаходити вихід з ситуацій, підбираючи найоптимальніший підхід. Не менш складні умови випали на долю соціальних працівників і в наш час. Турбота про наше майбутнє і подолання такого ганебного явища, як соціальне сирітство є невідкладним завданням, що потребує підготовки кваліфікованих фахівців, компетентних у багатьох галузях знань. Адже соціальна робота в інтернатних закладах здійснюється соціальними працівниками, соціальними педагогами, соціальними психологами, педагогами-вихователями, медиками. Діяльність соціального педагога в таких закладах є надзвичайно різноманітною. Соціальний працівник займається правовим захистом дітей, піклується про їх усиновлення, відстоює права у суді, допомагаючи таким дітям в складних життєвих обставинах. Соціальний працівник повинен у своїй роботі дотримуватись моральних та етичних принципів. Свою діяльність він здійснює згідно з етичними цінностями, кодексом, положеннями, закріпленими в чинному законодавстві України. Соціальний педагог в

інтернатних закладах виконує різні ролі: захищає права та інтереси людини; виступає учителем соціальних умінь, консультантом, агентом з питань соціальних змін; організатором змістовного дозвілля; керівником практики студентів.

У суперечливих умовах державотворення України найбільш незахищеними виявилися діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, вихованці дитячих будинків та шкіл-інтернатів різного типу. На сучасному етапі законом, що визначає правові, організаційні, соціальні засади та гарантії державної підтримки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, є Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування». Відповідно до цього Закону діє ціла система закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: медичні, навчальні, виховні заклади, заклади й установи праці та соціального захисту населення, в яких проживають діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування. Створюються дитячі будинки сімейного типу, удосконалюється інститут прийомної сім'ї.

Після здійснення моніторингу ми визначили, що протягом 2010 року в Україні до дитячих будинків було направлено 2,4 тис. вихованців, до шкіл-інтернатів – 3 тис., до будинків дитини – 5 тис. дітей. Робота у закладах для дітей сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування спрямована на навчання дітей мистецтву ефективної взаємодії з соціальним оточенням, соціально-психологічна адаптація вихованця дитячого будинку чи школи-інтернату. Виконуючи роль консультанта, соціальний педагог використовує інформацію, спеціальні знання для надання допомоги дітям у розв'язанні їхніх життєвих проблем, а також організаціям, установам для налагодження ефективної взаємодії, розробки та реалізації різних соціальних програм. Діяльність соціального педагога є різноплановою, стосується усіх сторін життя вихованця. Це і контроль над навчально-виховним процесом, його прогнозування та планування. Соціальний педагог проводить індивідуальну роботу з вихованцем, яка відстежувала б та забезпечувала його нормальний фізичний та розумовий розвиток. Як висококваліфікований спеціаліст, працюючи в інтернатних закладах для дітей сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування, повинен орієнтуватися на такі пріоритети: вірити в цінність кожної дитини; дотримуватися принципу конфіденційності; не давати обіцянок, які не можна виконати; надавати усім працівникам закладу методичну та інформаційну підтримку, допомогу з питань захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, їх соціальної адаптації і

соціалізації. Соціальний педагог повинен бути гуманним, чесним, толерантним. Тоді він зможе досягти значних успіхів у своїй роботі, перетворюючи заклад, в якому працює на те місце, до якого прагнутиме повертатись велика кількість колишніх вихованців та випускників інтернатних установ уже у якості вихователів. Отже, діяльність соціального педагога в таких закладах повинна базуватися на професіоналізмі і комплексному підході до розв'язання проблем вихованців. При цьому важливими соціально-педагогічними чинниками його продуктивної роботи є посилена увага, цілеспрямований вплив на вихованців, залежно від їхньої особистої драми, психолого-педагогічних особливостей; довго тривалість (порівняно з іншими виховними комплексами), у досягненні результатів; гуманізація, індивідуалізація, диференціація соціалізуючого процесу.

Список використаних джерел

1. Трубавіна І. М. Соціально-педагогічна робота з неблагополучною сім'єю. Навчальний посібник / І. М. Трубавіна. – К. : ДЦ, ССМ, 2008. – 132 с.
2. Соціальна робота: технологічний аспект: Навчальний посібник / За ред. проф. А. Й Капської. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 352 с.
3. Бондарчук О. І. Психологія сім'ї: курс лекцій / О. І. Бондарчук. – К. : МАУП, 2009. – 96 с.
4. Галузінський В. М., Євтух М. Б. Педагогіка: теорія та методика / В. М. Галузінський, М. Б. Євнух. – К. : Либідь, 1995. – 286 с.

***КОТИК І.О.**, к.психол.н., доцент,
доцент кафедри психології*

Вінницького інституту Університету «Україна»

ДЕМЕНЦІЯ ЯК НАСЛІДОК ЗМЕНШЕННЯ ОСОБИСТІСНОГО ПРОСТОРУ ЛЮДИНИ

На сьогоднішній день деменція є однією з серйозних медико-соціальних та психологічних проблем. Збільшення в популяції числа осіб похилого і старечого віку, зміна способу життя, зокрема характеру та обсягу фізичних і емоційних навантажень, раціону харчування, вплив низки хімічних чинників, неймовірний обсяг різної інформації сприяють збільшенню кількості випадків виникнення когнітивних порушень. За оцінками ВОЗ, зараз у світі налічується 35,6 млн. людей з деменцією. Це число подвоїться до 2030 року, і більш ніж потроїться